

Onur Ünlü ile Söyleşi

18 Ekim Perşembe 18:00

Yönetmen: Onur Ünlü

Senaryo: Onur Ünlü

Oyuncular: Tansu Biçer, Beste Bereket, Rifat Şungar

2010 / Türkiye / Türkçe / 95'

Beş Şehir (2010), trenler ve ölüm hakkında bir film. Beş şehrin, yani beş insanının kaderlerindeki ortaklığı tam olarak bunlar oluşturuyor. Onur Ünlü, önceki filmlerinde ve Ah Muhsin Ünlü mahlasıyla yazdığı şiirlerinde olduğu gibi bu filmde de ölümün farklı hikayelerini anlatmaktan vazgeçmiyor. Yine sahneler, ağır ölüm kokusuyla ilerliyor. Filmde, ölümcül hastalıklara sahip dört karakter var; ancak bunlardan sadece biri hastalığından ölüyor. Hastalıklardan ziyade tabancalar ölüm getiriyor. Bu rakamlar bir gündelik hayat anlatısı şeklinde kurulan filmi, sıradanlıktan çok daha öteye taşıyıp, sınırları zorluyor. Seyirci birçok sahnede sahnenin sonunun farkına varamayabilir; bazen de bitmiş gibi görünen sahnelerdeki devamlı şaşırabilir.

Filmdeki ölüm teması bağlamında ilgi çeken noktalardan biri de karakterlerin ölüm karşısında edindikleri "soğuk" tutum. Örneğin, karakterlerden biri arkadaşının yanbaşımda trenin altında kalışını izlerken; bir diğeri ise raylarda, gelmek üzere olan trenin altında ezilmeyi bekleyebiliyor. Filmde ölüm beklenmeyen bir misafir olarak gösterilmesinin yanında, gelmesini beklemeye tahammül edilemeyip gelişi hızlandırılan bir kavram olarak da birkaç yerde gözümüze çarpıyor. Ayrıca filme müziğin girdiği yerlerin, şiddet ve ölüme bir adım kala sahneler olması da dikkat çekici. Bu müzikler kimi zaman bir oyun havasıyken kimi zaman yükselen bir "*Beni Vur*" şarkısı. Beş ana karakterin aynı sahnede olduğu tek yerde de oyun havası çalması da ilginç bir ayrıntı. Bu anlamda müzik, kasvetli yaşamaya alışkın olduğumuz olayları, kasvet içinde karsılamamıza engel oluyor. Seyirci bir çok sahneyi şaşkınlıkla ve soğuk bir hava içinde seyrediyor.

Onur Ünlü bir röportajında trenler hakkındaki görüşünü şöyle belirtiyor: "...trenler kadar modern paradigma içinde bulunup da modernden bu kadar uzaklaşabilen bir makine yok...(1)" Film bir tren sahnesiyle başlayıp bir başka tren sahnesiyle bitiyor. Beş hikayenin içinden de bir tren mutlaka geçiyor. Yönetmen oyuncak da olsa bir tren ekliyor her karakterin hayatına. Karakterlerin, fiziksel olarak birbirlerinin hayatlarında olmalarının ve trenlerin dışında ortak noktaları da var kuşkusuz. Örneğin; filmin "takip edenleri" Aydın, Osman ve Şevket. Üçü de pek tanımadıkları ama saplandıkları kızların peşinden gidiyor. Üçü de filmde geçen Yunus Emre alıntısını benimsemiş: "Sevdiğimi demez isem sevmek derdi boğar beni." Ancak bu takip etmenin sebebini anlayamıyoruz; zira takip edilenin, takip edene bir sempatisi olmadığına bilakis bu durumdan hiç hoşlanmadığına tanıklık ediyoruz. Buna rağmen en caydırıcı anlarda bile "seni seviyorum" demeyi sürdürüyorlar. Bu noktada seyircinin aklına "neden?" sorusu geliyor. Aydın, "sulandırılan" büyük şehirde tutunamayan bir insan olmak istemiyor, o kızla kafede "karşılıklı" oturup konuşmak istiyor. Osman hastalığı yüzünden bir çok şeyden mahrum olan bir çocuk ve o kızdan mahrum olmak istemiyor, onun elini tutmak istiyor. Şevket hastalığını öğrendikten sonra hayatının merkezine hastalığını koymaktan ziyade aşkı koymayı tercih ediyor.

Birçok insan *Beş Şehir*'i Onur Ünlü'den ziyade Ah Muhsin Ünlü filmi olarak görüyor. Onur Ünlü her filmde farklı bir tarz ortaya koyuyor. Bu filmde ise şairliğe ve şiire büyük övgüler var. Bu durum, filmin şairene bir üslupla anlatıldığını düşündürmemeli; zira filmin başarısını bu üsluptan aldığı söylemek haksızlık olur.

(1) <http://www.thebalkabaa.com/2010/05/bes-sehir-ve-onur-unlu-soylesisi.html>

Güneşin Oğlu

Yönetmen: Onur Ünlü

Senaryo: Onur Ünlü

Oyuncular: Haluk Bilginer, Köksal Engür, Özgü Namal, Bülent Emin Yarar

2008 / Türkiye / Türkçe / 93'

Fantastik Bir Mavra: Güneşin Oğlu

"Yapılan saçmalık seyirci sayısıyla doğru orantılıdır."

Güneşin Oğlu (2008), Onur Ünlü'nün *Polis*(2006)'ten sonra çektiği ikinci filmi. Komedi sineması içindeki konumu, edebi ve felsefi alt-metinleriyle film, Türkiye Sineması açısından yenilik niteliğinde. Filmin, *Polis* filmiyle benzeşen oyuncu kadrosu, barındırdığı absürdite, ölüm ve yaşam üzerine kullandığı imgeler, Onur Ünlü filmlerinden aşına olduğumuz, karakterlerin artık dayanamayıp patladığı sahneler filmin başarılı unsurları olarak en başta göze çarpıyor.

Fikri Şemsigil, mucizelere inanan ve hayatında bir gün bir şekilde mucizeyle karşılaşacağına kendisini inandırmış emekli edebiyat öğretmenidir. Fakat zaman içerisinde bu inancını kaybetmiştir. Artık onun için mucizeler, hayatın sıradan akışında gördükleri olmuştur. Apartmanlarda insanların üst üste yaşaması, yaşlanmak, uçakların her gün kalkıyor olması değilse bile her gün yere iniyor olması onun için bir mucizedir ve Fikri Bey'in gözü daima yükseklerde, her gün güneşi izlemektedir. Fikri Bey bir gün yine güneşi izlerken güneş tutulması gerçekleşir. Bu tutulma esnasında güneş, Fikri Bey'in ruhunu özgür bırakır. Çünkü o güneşin oğludur ve bu mucize onun hayatını altüst eder.

Çok fazla silahın ve sürekli ölümün olduğu bir kara komedi. Filmde her silah patladığında birisi ölür ama kan akmaz. Film boyunca kan sadece bir kare de görülür ki görüldüğü o tek sahnedeki ölüm, beden değiştirmek için değil vazgeçmek içindir.

Konusu farklı, anlatımı güzel olan *Güneş'in Oğlu*'nda, kurguda bazı sıkıntılar olsa da filmi etkilemiyor. Film izlerken nereye doğru sürüklendiğinizi tam olarak kestiremediğiniz anda yönetmen sizi bir anda filmin dışına itiyor. Düşündüğünüz her şeyi açıklamaya başlıyor. Bu durum ne kadar iyi ne kadar kötü tartışılır ama filme bir komedi filmi olarak yaklaşıldığında yönetmene hak vermek de mümkün. Çünkü bu film size hayatın anlamını sunmak için değil sizin eğlenmeniz ve biraz da anlam bitene kafa yormanız için var.

Oyunculuklar konusunda söylenebilecek çok şey var. Fikri Bey'in ve onunla beraber bir önceki güneş tutulmasında doğmuş insanların ruhunun başkalarından boşalan bedenlere yerleşiyor olması filmdeki karakter sayısını artırıyor. Çok karakterli bir filmde beklenebilecek bazı oyunculuk hataları bu filmde yok denecek kadar az. Haluk Bilginer ve Özgü Namal her ne kadar filmin başrolünde olsalar da filmdeki büyük isim Bülent Emin Yarar oluyor.

Film kibirlilik ve ölüm üzerine didaktik söylemlerde bulunuyor olsa da filmin o kadar da didaktik bir yanının olmadığını yönetmenin kendisinden öğreniyoruz. "Güneşin Oğlu: Fantastik Bir Mavra". Hatta filmin başında yaşananların gerçek olduğuna dair bir yazı çıkıyor. Bu yazı aslında tüm filmin aksini söylemesine rağmen inatla yazılmış bir yazı. Mavra sözcüğünü destekler şekilde. Son bir not: Film izlemeden önce Ah Muhsin Ünlü'nün şiirlerinden haberdar olunması filmi daha da anlamlı kılacaktır.

Kaan Cansever

Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikayesi

Yönetmen: Onur Ünlü

Senaryo: Onur Ünlü

Oyuncular: Selçuk Yöntem, Ezgi Mola, Türkü Turan, Bülent Emin Yarar

2011 / Türkiye / Türkiye / 95'

Onur Ünlü, son filminde gerçeklik unsuruna farklı bir yorum getiriyor. Hikayesini anlatış tarzı, Türkiye Sineması seyircisi için çok tanıdık olmamasına rağmen son dönemde ünlü televizyon işleriyle beraber kabul almış durumda. Film, Altın Koza'da En İyi Film, Senaryo ve Jüri Özel Ödülü kategorilerinde aldığı ödüllerle başarısını gözler önüne seriyor.

Filmde Celal Tan ve ailesinin hayatı çerçevesinde devlet ve adalet kavramları sorgulanıyor. Onur Ünlü, söyleyeceklerini parmağını gözümüze sokarcasına vermek yerine, onları ustaca diyalog ve sahnelerdeki ayrıntıların içine gizliyor.

Film, Shakespeare'in "İnsan insandır." sözü ile açılıyor. Film boyunca her şeyi yapan insanın betimlemesi yapılıyor.

'Otello'da Iago'ya söyleriz. Otello, Iago'ya insanlardan yakınsın. O da der ki, 'İnsan, insandır.' İnsan, her şeyi yapar. İnsan düşük, süflü bir yaratıktır. Ben de buna inanıyorum. Bu tarafıyla ilgileniyorum insanlığın. Acıklı, süflü tarafıyla. Ya da kendimi oraya yakın hissettiğim, öyle bir insan olduğum için..."(1)

Celal Tan, tanınan bir anayasa profesörüdür. Eşi, kızı, oğlu, torunu ve annesiyle yaşamaktadır. Örnek aile tablosu çizerler. Ta ki, Celal Tan altmış beşinci yaş gününe kadar. "Celal Tan'ım ben. Beni rezil mi edeceksin?" diye bağırmağa başlar. Celal Tan'ın, mevkisi ve saygınlığıyla ilgili kaygıları vardır. Özge hırpalanırken ölüverir. Celal Tan evden kaçır ve cinayeti işlememiş gibi davranır. Dahası, cinayeti kanser olan arkadaşının üzerine yıkmak ister. Turan suçu üstlenirse hayatında hiçbir şey değişmeyecektir ona göre. Burada iki sorun vardır. Birincisi Celal Tan'ın adalet biriminin içinden geliyor olmasına rağmen kaçışı tercih ediyor olmasıken, diğeri mahalle baskısı adı altında insanların elinde bulundurduğu gücün sonu olmayışıdır.

Filmdeki ince göndermeler olayın şekillenmesine yardımcı oluyor. Rektör, onunla görüşmek üzere sözleşen Celal Tan'ın oğlu hakkında "Koltuk meselesi varmış. Biz bu koltuk meselelerinden iyi anlarız" der. Olan bitenin ardında koltuk meselelerinin ne denli önemli bir yer teşkil ettiğini de anlamış oluruz aslında.

Her şeyi görüp de susan aile bireylerinin aksine, bakmadan görebilen Özge'nin kör kardeşi filme dahil olduğunda olayların akışı yön değiştirmeye başlar. Jose Saramago'nun *Körlük* romanı akıllara gelir. Burada da körlük bir semboldür ve görmeyi temsil edecektir.

Devlet-polis eleştirisiyse, emniyetten gelenlerle başlar. Beyaz Türkler bağlamında sınıfsal yapı da irdelenir. Sorguya alınmalarının gerektiği fakat Celal Tan'ın tanınmış bir profesör olması sebebiyle bu prosedürün esnek tutulacağı söylenir. Halbuki ortada bir cinayet söz konusudur.

Cinayetten sonra kimse eskisi gibi olamaz. Büyüğünden küçüğüne, herkes kendi çapında şiddete başvurur. Şiddetle yetinmeyen de, sorunlarına yine cinayetle çözüm bulur.

Film sürekli olarak klişelerle dalgasını geçiyor. Adalet ve aile kavramlarını derinlemesine sorguluyor. Öyle ki filmin sonunda masumlar suçlulardan daha fazla zarar görüyor. İronik son tercihi ve oyuncu kadrosunun zenginliği filme başarı kazandıran noktalar arasında gösterilebilir. Bilinen komedi ve polisiye filmlerinin ötesinde bir film *Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikayesi*.

(1) Radikal Gazetesi, 22 Haziran 2011 <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=1053626&Date=22.06.2011&CategoryID=82>